

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ความการรับรู้ของตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประจำชั้นซึ่งปฏิบัติการสอนวิชาต่าง ๆ อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน 3,034 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 120 โรงเรียน ใน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กระจ่างบุรี ชัยภูมิ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ตามจำนวนนักเรียน ได้โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 28 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 28 โรงเรียน และขนาดเล็กจำนวน 64 โรงเรียน แบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 1,680 คน ขนาดกลางจำนวน 870 คน และขนาดเล็กจำนวน 484 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. จากจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด 3,034 คน ผู้วิจัยได้คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากสูตร $n = \frac{N}{1+N(e^2)}$ (Yamane 1976: 580-581) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 428 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง อย่าง เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรของโรงเรียนแต่ละขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากร

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	ตัวอย่างประชากร
โรงเรียนขนาดใหญ่	28	1,680	224
โรงเรียนขนาดกลาง	28	870	140
โรงเรียนขนาดเล็ก	64	484	64
รวม	120	3,034	428

2. จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 428 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเรียงลำดับตามสถิติรายชื่อครูของกรมสามัญศึกษา ประจำปีการศึกษา 2530 สุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 28 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างครูประจำชั้นโรงเรียนละ 8 คน โดยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 224 คน

โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 28 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างครูประจำชั้นโรงเรียนละ 5 คน โดยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 140 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 64 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างครูประจำชั้นโรงเรียนละ 1 คน โดยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 64 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) แบบปลายเปิด (Open - end) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ
2. ด้านการบริการสุขภาพ
3. ด้านการสอนสอดแทรกสุขศึกษาและการแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ
4. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน

วิธีสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และคุณสมบัติโดยทั่วไปของครู ตลอดจนศึกษาจุดมุ่งหมายในการออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและให้อยู่ในขอบเขตของการวิจัย

2. ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียน จากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรื่องที่จะทำการวิจัย เพื่อเลือกปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ ด้านบริการสุขภาพ ด้านการสอนสอดแทรกสุขศึกษา และการแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน

3. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทาน แล้วจึงนำไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน ดังรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก หน้า 99

4. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูประจำชั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน จากนั้น นำมาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach) (ประกอบ กรรณสูตร 2528: 52 - 54) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.97 จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามอีกเล็กน้อย แล้วนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยัง ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 เพื่อออกหนังสือให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน ในเขต การศึกษา 5 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของครูประจำชั้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยทางไปรษณีย์ และกำหนด ระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2531 ผลการรวบรวม ข้อมูลปรากฏว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนมาที่สมบูรณ์และใช้ได้ 384 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.72 จำแนกเป็นแบบสอบถามจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 212 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.64 ครูในโรงเรียนขนาดกลาง 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.14 และครูใน โรงเรียนขนาดเล็ก 64 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อโครงการสุขภาพใน โรงเรียน โดยกำหนดระดับคะแนนบทบาทของครูในแต่ละอันดับดังนี้

บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุด	5	คะแนน
บทบาทที่ปฏิบัติมาก	4	คะแนน
บทบาทที่ปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
บทบาทที่ปฏิบัติน้อย	2	คะแนน
บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือไม่ได้ปฏิบัติ	1	คะแนน

2.1 นำข้อมูลจากการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและสรุปรวมเป็นรายค่าน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินค่าเฉลี่ยรายชื่อและโดยส่วนรวมดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	บทบาทที่ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	บทบาทที่ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	บทบาทที่ปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติ

2.2 ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของค่าเฉลี่ยของบทบาทครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ถ้าการทดสอบพบว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบระหว่างคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)